ЯНВАРЬ
12
1940 во
№ 6 (1150)
ДОНЫС 10 ур.

ОТАВ СТРАНАЯССА ПРОЛЕТАРИЙЯС, ӦТУВТЧӦЙ!

КОМИ КОМСОМОЛЕЦ

ГАЗЕТ ЛЭДЗӦНЫ
ВЛКСМ
КОМИ ОБКОМ
ДА СЫКТЫВКАРСА
ГОРКОМ

ФИЗКУЛЬТУРНӦЙ ДВИЖЕНИЕЛӦН ВЫЛЬ ПОДЪЁМӦ

Мирлӧн ни ӧти странаын абу сымында физкультурник да спортсмен, кыдз миян Сӧветскӧй Союзын. Мирлӧн ни ӧти страна оз обладайт стадионъяслӧн, спортивнӧй площадкаяслӧн, клубъяслӧн сэтшӧм лыдӧн, кыдзи миян страна. Сӧветскӧй Союзын уна миллионъяс увлечениеӧн занимайтчӧны спортӧн, тренируйтӧны мускулъяс, закаляйтӧны организм. Наӧн веськӧдлӧ патриотизмлӧн великӧй чувство. Найӧ тӧдӧны, мый рӧдинаса врагъяскӧд тышын колӧны ӧн мускулъяс, вернӧй синъяс, точнӧя кучкӧм, решительность да смеллун. А тайӧ качествояссӧ закаляйтӧ физкультура да спорт.

Сӧветскӧй физкультурнӧй движениелӧн подулӧн являйтчӧ „Готов к труду и обороне СССР" комплекс. Сійӧ ворсіс неоценимӧй роль физкультура да спорт развивайтӧмын. Тайӧ вояс чӧжыс сӧветскӧй страната томйӧз пӧвсын лои гӧтӧвитӧма 7 миллион ГТО значкистӧс. Уна сюрс значкистъяс Хасан ты да Халхин-Гол бердса бойясын, Западнӧй Белоруссияса да Западнӧй Украинаса муяс вылын да Финляндияын нагляднӧя петкӧдлісны физически закаленнӧй боецлысь преимуществояс.

Но ГТО важ комплекс, коді ворсіс ыджыд роль миян физкультурнӧй движение ёнмӧдӧмын, имеитіс уна тырмытӧмторъяс, кодъяс тормозитісны физкультуралысь да спортлысь водзӧ кыптӧм. ГТО важ комплекс эз учитывайт миян странаса районъяслысь географическӧй да климатическӧй особенностьяс. Эз имеитны сыын отражение спортлӧн военно-прикладнӧй видъяс. Физическӧй подготовкалӧн важ система тырмытӧма вӧлі сетӧ обороннӧй навыкъяс пыдіа усвоитӧм. Тайӧ тырмытӧмторъясыс ёна вӧлі чинтӧны физическӧй подготовкалысь качество.

1939 вося ноябрь 26 лунӧ ССР Союзса Совнарком вынсьӧдіс „Готов к труду и обороне СССР" (ГТО) выль комплекс йылысь Положение да нормаяс, коді пырис действиеӧ 1940 вося январь 1 лунсянь.

Ыджыд места тайӧ выль комплексас торйӧдӧма гимнастикалы да спортлӧн военно-прикладнӧй видъяслы, кыдз граната шыблалӧм, боевӧй винтовкаысь лыйсьӧм, велосипед, альпинизм, верховӧй езда, фехтование, штыковӧй бой да с. в.

ГТО значкистъясӧс готӧвитӧм кузя контрольнӧй лыдпасъяс, кодӧс вӧлі сетӧма миян республикалы 1939 во вылӧ, эз ло пӧртӧма олӧмӧ. 1065 ГТО, 30 II ступеня ГТО да 1.000 БГТО значкистъясӧс гӧтӧвитӧм пыдди лои гӧтӧвитӧма сӧмын 931 ГТО, 6 II ступеня ГТО да 831 БГТО значкистӧс. Тайӧ фактыс висьталӧ сы йылысь, мый физкультурнӧй веськӧдлысьяс пыр на омӧля донъялӧны значкистъясӧс гӧтӧвитӧмлысь став важностьсӧ. Тырмытӧма тайӧ уджас налы отсасисны и комсомольскӧй организацияяс. Талы должен лоны пуктӧма пом. Значкистъясӧс гӧтӧвитӧм колӧ артавны кыдз важнейшӧй государственнӧй делӧ. Комсомолецъяс долженӧсь физкультура да спорт делӧын личнӧй участиеӧн петкӧдлыны пример став томйӧзлы. Ми долженӧсь содтӧдӧн тыртны таво кежлӧ сетӧм контрольнӧй лыдпасъяс—гӧтӧвитны 833 ГТО значкистӧс да 1090 БГТО значкистӧс.

Быд колхоз, вӧручасток должен имеитны физкультурнӧй коллектив. Позьӧ бӧсьтны пример Носим сиктса (Кулӧмдін район) томйӧзлысь. Тані комсомолецъяс инициативаӧн котыртӧма физкультурнӧй организация. Томйӧз пӧвсын нуӧдсьӧны лыжнӧй тренировкаяс, ордйысьӧмъяс.

Ыджыд удж должен нуӧдсьыны низовӧй организацияяс ёнмӧдӧм кузя сэні, кӧні нин найӧс котыртӧма. Оз этшаысь овлы сідзи, мый тайӧ коллективыс лыддьысьӧ сӧмын бумага вылын. Комсомольскӧй организацияяслы физкультурнӧй коллективъясӧн веськӧдлыны колӧ выделитны медся бур, энергичнӧй ёртъясӧс. Абу бур на положениеыс уна коллективын и материальнӧй базаӧн обеспечитӧм кузя: абу лыжияс, абу конькияс, абу волейбол. Комсомолецъяслӧн мог—добитчыны, медым физкультурный коллектив вӧлі инвентарӧн обеспечитӧма. А кымын кружок позьӧ котыртны колхозын, вӧручастокын! И лыжнӧй, и стрелковӧй, и штыковӧй бой кузя. Быдлаын тані должен тыдавны комсомолецъяслӧн, комсомольскӧй организацияяслӧн водзмӧстчӧм.

Ыджыд удж сулалӧ и ВЛКСМ райкомъяс водзын. Кутшӧма лоӧ районын сувтӧдӧма физкультурнӧй удж, сыысь кутас тыдавны, кыдзи райком занимайтчӧ тайӧ делӧӧн. Колӧ веськыда висьтавны, мый миян ВЛКСМ райкомъяс тайӧ вопроснас ӧніӧдз занимайтчисны тырмытӧма. Райком бюро заседаниеяс вылын колӧ кывзывны физкультурнӧй работникъяслысь отчетъяс. Комсомольскӧй веськӧдлысьяслы оз позь вунӧдны, мый физкультурнӧй движение ёнмӧдӧм—комсомолӧн кровнӧй делӧ.

ЛЕНИНГРАДСКӦЙ ВОЕННӦЙ ОКРУГСА ШТАБЛӦН ОПЕРАТИВНӦЙ СВОДКА

Январь 9 лун чӧжӧн **Ухтинскӧй** направлениеын мунісны бойяс пехотнӧй частьяслӧн, мый вӧсна миян частьяс вешйисны некымын километр **Суомуссалмисянь** асыввылӧ. **Реболскӧй** да **Петрозаводскӧй** направлениеын разведывательнӧй отрядъяслӧн действиеяс. **Карельскӧй** перешеек вылын шоч артиллерийскӧй лыйсьӧм.

Омӧль поводдя вӧсна авиациялӧн действиеяс вӧліны ограниченнӧй характера.

* * *

Январь 10 лун чӧжӧн фронт вылын нинӧм существеннӧйыс эз вӧв. Фронт участокъяс вылын разведчикъяслӧн корсьысьӧмъяс да кӧн сюрӧ артиллерийскӧй лыйсьӧм.

Омӧль поводдя вӧсна миян авиация нуӧдіс сӧмын разведывательнӧй лэбалӧмъяс.

* * *

Январь 11 лун чӧжӧн **Ухтинскӧй** да **Реболскӧй** направлениеясын разведчикъяслӧн корсьысьӧмъяс. **Петрозаводскӧй** направлениеын разведывательнӧй отрядъяслӧн действиеяс да **Китель** районын пехотнӧй частьяслӧн столкновениеяс. **Карельскӧй перешеек** вылын артиллерийскӧй перестрелка да разведчикъяслӧн корсьысьӧмъяс.

Омӧль поводдя вӧсна миян авиациялӧн боевӧй лэбзьылӧмъяс эз вӧвны.

„Седов" ледокол бердын разводье

„СЕДОВ" ЛЕДОКОЛЛӦН БОРТ, 10. (ТАСС-лӧн радио спецкор). Тӧрыт „Седов" дрейф районын вӧлі пасмурнӧ. Асылын сынӧдлӧн температура—плюс 1 градус. Войшӧр кад кежлӧ сійӧ лэччис минус 1,7 градусӧдз. Пӧльтіс 5—6 бал вынӧн лунвыв тӧв. Ыджыд облачность важмоз мешайтіс определитны суднолысь координатъяс. Луннас шуйга бортсянь 50 метра сайын том йиын лои трещина, сійӧ рыт кежлас пӧрис ыджыд разводьеӧ, коді мунӧ асыв-войсянь рытыв-лун вылӧ да лунвыв юкӧнас помасьӧ видимость пределъясын. Берегъяс бердын вель уна местаясын енэж рӧм серти позьӧ предполагайтны сӧстӧм ва. Ыджыд ледянӧй полеысь, ӧтлаын кодкӧд уна тӧлысь чӧж дрейфуйтіс „Седов" ледокол, колис йи тор 50 метр гӧгӧр пасьта да 100 метр гӧгӧр кузьта. Разводье бӧрын мунӧны важ унавося йилӧн полеяс, кодъяс топыд кытшӧн кытшалісны „Седовлысь" местонахождение. На сайын, суднӧсянь лунвывлань, ясӧня тыдалӧны „И. Сталин" ледоколлӧн бияс. Миян синъяс тшӧкыда веськӧдсьывлӧны тайӧ биясланьйи пленысь регыд мездысьӧмлӧн вестникъяслань.

Судно вылын ставыс благополучнӧ. Ставӧн бодрӧйӧсь, здоровӧйӧсь.

Н. Бекасов.

Западнӧй фронт вылын

ПАРИЖ, 10. (ТАСС). Юӧртсьӧ, мый тӧрыт фронт вылын пасйыссис французскӧй патрульяслӧн тӧдчана активность. Пасйыссис Вогезъяс асыввыв районын передовӧй частьяслӧн активность.

БЕРЛИН, 10. (ТАСС). Германскӧй армиялӧн верховнӧй командование юӧртӧ: „рытыввыв фронт вывса торъя участокъяс вылын пасйыссис ёнджыка оживленнӧй местнӧй артиллерийскӧй деятельность". Германскӧй информационнӧй бюро передайтӧ: военнӧй действиеяс зонаын ыджыд кӧдзыдъяс вӧсна рытыввылын французскӧй командование цветнӧй войскалысь ыджыдджык юкӧнсӧ вуджӧдіс лунвылӧ.

Англияын безработица содӧм

ЛОНДОН, 10. (ТАСС). Весиг правительстволы матын сулалысь газетъяс, кыдз, например, „Дейли телеграф энд Морнинг пост" абу состояниеын дзебны английскӧй промышленность торъя отрасльясын безработица быдмӧм. Безработицалӧн тайӧ быдмӧмыс лоис сійӧн, мый война заводитчӧм бӧрын став строительнӧй материалъяс вӧлі мӧдӧдӧма срочнӧй правительственнӧй уджъяс вӧчӧм вылӧ. Дефицитнӧй строительнӧй материалъяслы заменительяс корсьны попыткаяс ӧнія кадӧдз эз на увенчайтчыны успехӧн.

Английскӧй самолётъяслӧн Германия вылӧд лэбзьӧм

ЛОНДОН, 10. (ТАСС). Кыдзи передайтӧ Рейтер агентство, английскӧй самолётъяс кольӧм войны вӧчисны разведывательнӧй лэбзьылӧм Германиялӧн рытыв-вой юкӧн вылӧд.

КИТАЙЫН ВОЕННӦЙ ДЕЙСТВИЕЯС

ЛУНВЫВ КИТАЙЫН

Шанхайскӧй газетъяс юӧртӧм серти, Гуандун провинцияса фронт вылын, Кантон войвылын, китайскӧй войска куим колоннаӧн мунӧны водзӧ лунвыв направлениеын. Январь 8 лунӧ китайскӧй войскалӧн центральнӧй колонна босьтіс важнӧй пункт Юнтань Кантон—Ханькоускӧй кӧртуй вылын (Пунхуасянь рытыввылын). Сійӧ жӧ лунас правофланговӧй колонна босьтіс Цинюань (Юньтань рытыввылын). Левофланговӧй колонна успешнӧя мунӧ водзлань Цзэнчэн дорӧ. Японскӧй войска бӧрыньтчӧны гырысь воштӧмъясӧн.

Гуандун провинция асыввыв юкӧнын китайскӧй войска босьтісны некымын пункт Чаочжоу асыв-войвыв окрестностьясын. Тайӧ районас бойяс мунӧны некымын лун чӧж нин.

Гуанси провинция лунвыв юкӧнын китайскӧй войска, кодъяс оперируйтӧны Наньнин-Циньчжоускӧй шоссе районын, бӧръя лунъяс чӧжӧн босьтісны вель уна пункт да январь 9 лунӧ матысмисны Наньнин бердӧ 15 километр расстояние вылӧ. Январь 8 да 9 лунъясӧ Наньнинсянь асыв-войвылын китайскӧй да японскӧй войскаяс костын лоины ожесточеннӧй бойяс. Китаецъяс босьтісны Цзяотань (Наньнинсянь 35 километр асыввойвылын). „Синь вень бао" юӧртӧм серти, японецъяс воштісны тайӧ районас 1.000 гӧгӧр мортӧс.

ЦЕНТРАЛЬНӦЙ КИТАЙЫН

Хунань-Хубейскӧй граница вылын китайскӧй войска японецъясысь весалісны Янлоутун да Шуань-Ханькоу пунктъяс.

Хэнань провинция лунвыв юкӧнын, Синьямосянь рытыв-войвылын, китайскӧй войска венісны японскӧй отрядлысь, кӧні вӧлі лыддьысьӧ 1000 морт пехотинец да некымын самолёт, атакаяс. Бойлысь инициатива китаецъяс кутӧны асланыс киясас.

Январь 10 лун, (ТАСС).

ХРОНИКА

М. М. Кагановичлӧн мӧд удж вылӧ вуджӧмкӧд да авиапромышленность кузя Нарком обязанностьысь сійӧс мездӧмкӧд йитӧдын, авиапромышленность кузя Наркомӧн назначитӧма А. И. Шахурин ёртӧс. Самолетостроение кузя Наркомӧс вежысьясӧн назначитӧма А. С. Яковлев да П. А. Воронин ёртъясӧс.

ЗАКРЕПИТНЫ АГИТАЦИОННӦЙ УДЖЛЫСЬ ОПЫТ

ЛОНЫ АГИТАТОРӦН—ПОЧЕТНӦЙ ДЕЛӦ

Уджавны агитаторӧн партийнӧй да комсомольскӧй организация менӧ индісны выль поселокса 12 номера керкаӧ. Первой занятие нуӧді октябрь 12 лунӧ. Тӧдмаси аслам группаса йӧзкӧд. На пӧвсысь унджыкыс вӧліны нывбабаяс. Вӧліны весиг сэтшӧмъяс, кодъяс помнитӧны на царскӧй Россияын бӧрйысьӧмъяс мунӧм йылысь.

Агитаторӧн ме таӧдз эг на уджавлы да первойтӧ сьӧкыд вӧлі. Он ӧд тӧд кыдзи колӧ висьтавны, да сэтчӧ жӧ грамота менам абу ыджыд, помавлі сӧмын начальнӧй школа. Меным лоис чорыда босьтчыны ассьым тӧдӧмлунъяс кыпӧдӧмӧ.

Первой занятие вылын ме разъяснити „Бӧрйысьӧмъяс йылысь Положениелысь“ первой глава. Ме водзвыв бура гӧтӧвитчи да занятие вылын старайтчи висьтавны пӧстӧй, гӧгӧрвоана кывъясӧн. Ме кывзысьяслы сеталі ӧткымын вопросъяс, юасисны и найӧ менсьым. Тадзи миян пансис оживленнӧй беседа. Ветошкина да Лобанова асьныс разъяснитісны ӧткымын статья.

Тайӧ занятие бӧрын ме быд дас лунӧ кыкысь куті волыны 12 номера керкаӧ нуӧдны беседаяс.

Унаысь бӧрйысьысьяс меным сетлісны и сэтшӧм вопросъяс, кодъясӧс разъяснитны ме вӧлі ог вермы. Сідзи ноябрь тӧлысьын ӧти занятие вылын, кӧні ме нуӧді беседа Молотов ёрт доклад кузя, кодӧс сійӧ висьталіс СССР-са Верховнӧй Сӧветлӧн V Сессия вылын, менсьым корисны висьтавны Версальскӧй договор йылысь. Ме сы йылысь вӧлі омӧля тӧда да кӧсйыси висьтавны мӧд занятие вылын.

Ме муні консультант дінӧ. Сійӧ подробнӧя висьталіс меным Версальскӧй договор йылысь, но сійӧ меным кажитчис этша на. Корси библиотекаысь книгаяс 1914—18 воясся война йылысь да лыдди найӧс, ветлі карса парткабинетӧ. Составиті тайӧ вопрос кузя торъя конспект, кодӧс петкӧдлі агитколлективса руководительлы. Та бӧрын вӧлись нин ме сеті ӧтвет Версальскӧй договор йылысь юасьӧм вылӧ.

Агитаторӧн уджалӧм менӧ велӧдіс книга вылын, газетнӧй материал вылын уджалӧмӧ. Ӧні ме обычнӧ быд лун кык час гӧгӧр сета велӧдчӧм вылӧ.

Местнӧй Сӧветъясӧ бӧрйысьӧмъяс бӧрын агитационнӧй уджысь ме эг эновтчы. Кыкысь нин ӧні ветлі аслам группа дінӧ. Тӧдмӧді найӧс бӧрйысьӧмъяслӧн результатъясӧн, нуӧді беседаяс международнӧй положение йылысь да антирелигиознӧй тема вылӧ.

Ме 12 номера керкаса олысьясысь котырті струннӧй оркестр. Январь 12 лунӧ кутам нин выступайтны. Тайӧ менӧ нӧшта ёнджыка матыстіс слушательяс дінӧ.

Агитационнӧй удж нуӧдӧм эм почетнӧй делӧ.

АВДЕЕВ,
слесарь-стахановец, комсомолец.

Сыктывкарса вӧрзавод.

СНИМОК ВЫЛЫН: Ф. К. Мартынов—медбур агитатор, коді уджаліс Сыктывкарса Комсомольскӧй избирательнӧй округын. Фото Пельмеговлӧн.

Велӧдчи уджавны массаӧд

Местнӧй Сӧветъясӧ бӧрйысьӧмъяс кежлӧ гӧтӧвитчигӧн менӧ партийнӧй да комсомольскӧй организация индісны уджавны агитаторӧн выль поселокса 27 номера домӧ.

Ӧти рытӧ ветлі тӧдмасьны аслам бӧрйысьысьяс дінӧ. Сійӧ кадсянь ме найӧ ордӧ ветла быд квайт лунӧ кыкысь. Беседаяс мунӧны гажаа. Ставӧн участвуйтӧны беседаын. Бабушкаяс меным отсалісны, кор нуӧді беседа важ олӧм йылысь тема вылӧ. Найӧ висьталісны, кыдзи овлісны важӧн да кыдзи олӧны ӧні, культурнӧй, зажиточнӧй олӧмӧн. Унаысь нин коллективнӧя ветлывлім видзӧдны кинояс, постановкаяс.

Тадз ме велӧдчи уджавны йӧз пӧвсын.

Н. И. Ильина.

Вӧрзавод.

Нӧшта бурджыка пунктам агитационнӧй удж

Местнӧй Сӧветъясӧ бӧрйысьӧмъяс кузя избирательнӧй кампания кадӧ миян Уполнаркомзаг бердса комсомольскӧй организацияса комсомолецъяс агитационнӧй уджын примитісны активнӧй участие. Организацияса 12 комсомолецысь кӧкъямысӧн уджалісны агитаторъясӧн, кодъясӧс вӧлі прикрепитӧма бӧрйысян округъясӧ, торъя керкаясӧ.

Первойсӧ комсомолец Михеев ёрт уджаліс грузчикъяс пӧвсын. Найӧ пӧвсын агитационнӧй удж бура котыртӧмӧн Михеев ёрт добитчис бригадалысь удж производительностьсӧ 270 да унджык прӧчентӧдз кыпӧдӧм. Быд перерыв вӧлі используйтӧ агитационнӧй удж нуӧдӧм вылӧ. Вӧлі нуӧдсьӧны беседаяс, газетъяс гораа лыддьӧм да с. в.

Тані Михеев ёрт нуӧдіс 27 беседа. Агитаторъяс Николаев, Жилина, Арихин да мукӧд ёртъяс нуӧдісны 15—20 беседаӧн уна темаяс вылӧ.

Сідзжӧ миян организацияса комсомолецъяс выдвинитӧма окружнӧй избирательнӧй комиссияяс уджын. Нёль комсомолецӧс вӧлі выдвинитӧма окружнӧй избирательнӧй комиссияса шленъясӧн да кандидатъяс вӧсна агитация нуӧдӧм кузя довереннӧйясӧн.

Эз эновтчыны агитаторъяс асланыс уджысь и ӧні. Найӧ ставӧн нин бӧрйысьӧмъяс бӧрын волісны асланыс участокъясӧ. Тӧдмӧдісны найӧс бӧрйысьӧмъяс йылысь результатъясӧн.

Михеев ёрт быд лун мысти нуӧдӧ беседаяс аслас уджалысьяс пӧвсын. Тӧдмӧдіс нин найӧс Сыктывкарскӧй горсоветса первой сессия итогъясӧн, международнӧй положениеӧн.

Сідзжӧ мукӧд агитаторъяс гӧтӧвитчӧны нуӧдны тайӧ вопросъяс кузя занятиеяс, медым быд бӧрйысьысьӧс тӧдмӧдны наӧн.

В. БОГДАНОВ,
ВЛКСМ комитетса секретарь.

Лоам и водзӧ большевистскӧй агитаторъясӧн

Уджалысь йӧз депутатъяслӧн местнӧй Сӧветъясӧ бӧрйысьӧмъяс петкӧдлісны нӧшта ӧтчыд коммунистъяс да беспартийнӧйяс сталинскӧй блоклысь несокрушимӧй вын. Сиктъясса да районнӧй Сӧветъясӧ лои бӧрйӧма сӧветскӧй народлысь медбур представительясӧс, социалистическӧй рӧдинаса верной патриотъясӧс.

Ыджыд удж бӧрйысьӧмъяс кежлӧ лӧсьӧдчӧмын нуӧдісны миян агитаторъяс. Миян агитколлективӧ вӧлі пыроны коммунистъяс, комсомолецъяс да беспартийнӧй томйӧз—София Вишневская, Валентина Малаховская, Ольга Тренева, Лиза Чисталева да мукӧдъяс. Найӧ петкӧдлісны пример агитационнӧй удж нуӧдӧмын. Тшӧкыда занятиеяс вылӧ сьӧраныс найӧ вӧлі нуӧны и схемаяс, и картаяс, и плакатъяс да мукӧд нагляднӧй пособиеяс. Занятиеяс вылӧ найӧ вӧлі лӧсьӧдчӧны тшательнӧя.

Бӧрйысьӧмъяс прӧйдитісны. Но и ӧні миян агитколлектив ӧз эновт ассьыс уджсӧ. Избирательнӧй кампание дырйи шедӧдӧм опыт миян агитаторъяс ӧні закрепляйтӧны водзӧ асланыс участокъясын. И ӧні рабочӧй поселокса быд десятидворкаӧ прикрепитӧма агитаторъясӧс. **А. Латкин.**

Нювчим.

АГИТАЦИОННӦЙ УДЖ НУӦДАМ ВОДЗӦ

Миян политпросвет школаса комсомольскӧй организация агитационнӧй уджӧ кутчысис август тӧлысь помын. Сыысь на водзджык ӧткымын комсомолецъяс асланыс водзмӧстчӧмӧн уджалісны Киров нима колхозса колхозникъяс пӧвсын. С. Попов ёрт нуӧдіс беседаяс МТФ-ын уджалысьяскӧд, Д. Еримова ёрт уджаліс колхозникъяскӧд на ордӧ гортаныс ветлӧмӧн.

Сентябрь тӧлысьӧ ми агитационнӧй удж вылӧ выделитім содтӧд 52 комсомолецӧс да комсомолкаӧс. Сідзжӧ миян корӧм серти партийнӧй комитет, медым агитаторъяслы котыртны колана отсӧг, сетіс кык консультантӧс, Казаков да Елисеев ёртъясӧс, кодъяс сійӧ кадсянь пыр уджалісны агитаторъяскӧд, сьӧкыдджык вопросъяс кузя агитаторъясӧс консультируйтісны, индалісны беседа темаяс, литература. Агитаторъяслысь, наӧн беседаяс нуӧдӧм бӧрын, торйӧн юасьлісны занятиеяс мунӧм йылысь да кутшӧм вопросъяс вылӧ найӧ эз вермыны сетны ӧтвет. Ветлывлісны и асьныс налысь беседаяссӧ кывзыны.

Тадз ми босьтчим агитационнӧй уджӧ. Кор карын лӧсьӧдісны избирательнӧй округъяс да участокъяс, миян школаса агитколлективлы сетісны основнӧйсӧ кык округ—Политпросветскӧй да Орджоникидзевскӧй избирательнӧй округъяс.

Основнӧй комсомольскӧй вынсӧ лои сосредоточитӧма тайӧ кык округас. Содтӧд сетісны Кодзвильскӧй бӧрйысян округ. Татчӧ ми агитаторъясӧн выделитім несоюзнӧй томйӧз пӧвсысь способнӧй ёртъясӧс Расовӧс да мукӧдӧс.

Найӧ сьӧлӧмсяньныс босьтчисны уджӧ. Расов ёрт бӧрйысьысьяс пӧвсын агитационнӧй удж пуктӧмын петкӧдліс ёна бур примеръяс. Вит километра сайӧ сійӧ быд квайт лунӧ ветліс куимысь. Котыртіс сэні стенгазета лэдзӧм.

Бура вӧлі пуктӧма агитационнӧй удж Орджоникидзевскӧй да Политпросветскӧй избирательнӧй округъясса бӧрйысьысьяс пӧвсын. Медым тайӧ округъясса бӧрйысьысьясӧс агитационнӧй уджысь кындзи обслуживайтны культурнӧй боксянь ми котыртім драмкружок, кодӧн руководитӧ коми театрса артист Поздеев ёрт.

Драмкружок бӧрйысьӧмъяс кежлӧ гӧтӧвитчан кадӧ пуктыліс вит постановка. Ӧтиӧс вӧрзаводса рабочӧйяслы, кыкӧс Политпросветскӧй да кыкӧс жӧ Орджоникидзевскӧй округъясын.

Тайӧ округъясын миян коллективса агитаторъясӧн вӧлі лэдзӧма стеннӧй газетъяс. Комсомолецъяс, школаса велӧдчысьясӧс тшӧтш котыртӧмӧн, карса уна мукӧд округъясӧ гижаліны плакатъяс. Асланым округъясын мичаа оборудуйтісны окружнӧй избирательнӧй комиссияяслысь да агитколлективлысь комнатаяс.

Комсомолец-агитаторъяслӧн агитационнӧй уджӧн шымыртӧма 300 сайӧ мортӧс. Найӧ нуӧдісны нин 600 гӧгӧр беседа.

Агитаторъясӧн бура уджалӧны Д. Еримова, У. Кетова, С. Попов, Г. Лабыцин, Елисеева, Расова да мукӧд ёртъяс. Найӧ беседаяс нуӧдӧны регулярнӧя. Гӧгӧрвоанаа, пӧстӧй кывъясӧн тӧдмӧдӧны ӧнія международнӧй положениеӧн да мукӧд вопросъясӧн.

Агитационнӧй удж нуӧдӧм ёна отсаліс и велӧдчӧмын. Войдӧр агитационнӧй уджӧ заводиттӧдз школалӧн успеваемостыс вӧлі 55 прӧчент сайӧ, ӧні—75 прӧчент.

Ӧні ми агитационнӧй удж нуӧдам водзӧ. Комсомолец-агитаторъясысь котыртім 10 группа, быд группаын вит мортӧн.

Тайӧ быд группа бердӧ индӧма ӧти консультантӧс, кодъяс систематическӧя занимайтчӧны накӧд. Занятие вылысь воӧм бӧрын группаын обсуждайтӧны занятиелысь результатъяс. Сэні ӧ индалӧны водзӧ вылӧ темаяс да консультант консультируйтӧ сьӧкыдджык вопросъяс кузя.

Бӧрйысьӧмъяс бӧрын неважӧн школаса агитколлективлӧн вӧлі совещание. Тані агитаторъяс вежласисны асланыс удж опытӧн. Сетісны практическӧй предложениеяс, кыдзи водзӧ бурджыка уджавны, котыртны агитаторъяслы отсӧг да с. в.

Комсомолец-агитаторъяс бӧрйысьӧмъяс бӧрын ставӧн нин асланыс участокъясын нуӧдісны кык-куим беседаӧн. Степан Попов бӧрйысьӧмъяс бӧрын скӧтницаяскӧд нуӧдіс нин куим беседа.

Драмкружок гӧтӧвитӧ постановка, кодӧс лоӧ пуктӧма вӧвлӧм Орджоникидзевскӧй, Политпросветскӧй избирательнӧй округъясса бӧрйысьысьяс пӧвсын.

П. ВЕЖОВ,
ВЛКСМ комитетса секретарь.

УСПЕШНӦЯ ЗАВЕРШИТНЫ ТРАКТОРИСТКАЯСӦС ГӦТӦВИТӦМ

Сӧветской нывбабаяс мужчинаяскӧд ӧти радын уджалӧны социалистическӧй строительство став участокъяс вылын, строитӧны коммунизм. Найӧ уджалӧны станокъяс дорын, веськӧдлӧны фабрикаясӧн да заводъясӧн, успешнӧя овладевайтӧны сложнӧй техникаӧн.

Не этша сюрс нывбаба да ныв овладейтісны ведущӧй профессияясӧн социалистическӧй видзму овмӧсын да уджалӧны трактористкаясӧн, комбайнеръясӧн, шоферъясӧн, машинистъясӧн, агрономъясӧн да с. в.

Тавося тулысӧ Тимирязевскӧй Академияса да социалистическӧй земледелие Академияса слушательяс комсомолкаяс—СССР да РСФСР Верховнӧй Сӧветъясса депутатъяс—Ангелина, Ковардак, Мухортова, Бахолдина да мукӧд ӧртъяс шыбытісны клич: **„Том патриоткаяс, велӧдчӧй веськӧдлыны тракторӧн!“**

„Воис кад,—гижисны найӧ,—босьтчыны водзынмунысь томйӧзысь трактористкаясӧс гӧтӧвитӧмӧ. Тайӧ во пом кежлӧ нин миян видзму овмӧс должен получитны 100.000 трактористкаысь не этшаджык“.

ВЛКСМ ЦК, СССР-са Наркомзем да СССР-са Наркомсовхозов ошкисны тайӧ замечательнӧй водзмӧстчӧмсӧ да чукӧстісны том патриоткаясӧс велӧдчыны веськӧдлыны трактӧрӧн производствоысь ӧрӧдчытӧг.

Знатнӧй трактористкаяслӧн чукӧстчӧм аддзис пӧсь отклик миян страна нывбаба томйӧз пӧвсын. 200 сюрс сайӧ морт кӧсйысисны велӧдны трактор.

Миян республикаын тайӧ чукӧстчӧм паськыда обсуждайтсис став МТС-ясын, колхозной комсомольскӧй организацияясын. Медбур механикъяс, трактористъяс сетісны кӧсйысьӧм велӧдны 200 том нывбабаӧс трактӧрӧн веськӧдлыны кужанлунӧ.

Луз районын вӧлі шымыртӧма велӧдӧмӧн 32 мӧртӧс, Паджга МТС шымыртліс 25 мортӧс, Шойнаты МТС—37 мортӧс, Кулӧмдін районын—21 мортӧс, Сыктыв районын—30 сайӧ мортӧс да с. в.

Велӧдчӧмӧн шымыртӧм ӧртъясӧс помӧдз велӧдӧм вылӧ быд МТС-ын, быд колхозын вӧліны став условиеяс. Требуйтсис сӧмын МТС-ясса, да комсомольскӧй организацияясса веськӧдлысьяссянь серьёзнӧя тайӧ делӧӧн веськӧдлӧм. Но ӧткымын МТС-са директоръяс эз сетны колана внимание тайӧ ыджыд государственнӧй тӧдчанлуна удж вылӧ. Эз тырвыйӧ донъявсьы тайӧ делӧ и Наркомземса да райзоясса веськӧдлысьясӧн. Тайӧ результатын артмис, мый ӧткымын МТС-яс, кыдзи Емдінса, Гамса, Пальса, Усьнемса, Шойнатыса, провалитісны трактористкаясӧс гӧтӧвитан делӧ.

Сійӧ МТС-ясын, кӧні тайӧ делӧӧн занимайтчисны, трактористкаясӧс, кӧть этша, но лоис гӧтӧвитӧма. Поруб МТС-ын гӧтӧвитісны 6 мортӧс, ӧні велӧдчӧны 19 морт. Кулӧмдін МТС-ын гӧтӧвитӧма 8 мортӧс, велӧдчӧны 15. Летка МТС-ын гӧтӧвитісны 5 мортӧс, велӧдчӧны 25. Кӧрткерӧс МТС-ын гӧтӧвитӧма 3 мортӧс. Ставыс республика пасьта гӧтӧвитӧма 42 трактористкаӧс, велӧдчӧны водзӧ 135 морт.

Миян республикалы сетӧма контрольнӧй лыдпас гӧтӧвитны 100 трактористкаӧс. Быд МТС кӧ эськӧ гӧтӧвитіс 5—6 мортӧн, кыдзи вылын. индӧмъяс, миянлы сетӧм контрольнӧй лыдпас эськӧ важӧн нин тырис.

Ӧні ми водзын сулалӧ мог—успешнӧя завершитны трактористкаясӧс производствоысь орӧдтӧг гӧтӧвитӧм. Ӧні колӧ нуӧдны велӧдчысьяскӧд, 10—15 лунъя семинаръяс да примитны налысь испытаниеяс. Сійӧ йӧзлы, кодъяс оз вермыны выдержитны квалификационнӧй комиссиялысь испытаниеяс, колӧ котыртны консультацияяс, занимайтчыны накӧд торйӧн. Кодъяс сдайтасны испытаниеяс „посредственнӧ“ да „хорошо“ вылӧ колӧ пыржӧ закрепляйтны тракторнӧй бригадаясӧ либӧ мӧдӧдны курсъяс вылӧ, мӧд маркаа трактор велӧдӧм могысь. Испытаниеяс отличнӧ вылӧ сдайтысьясӧс, колӧ мӧдӧдны бригадиръясӧс да комбайнеръясӧс гӧтӧвитан курсъяс вылӧ.

Нывбаба - трактористкаяс ӧс гӧтӧвитӧм имеитӧ зэв ыджыд народнохозяйственнӧй да обороннӧй тӧдчанлун и трактористкаясӧс гӧтӧвитӧм колӧ нуӧдны водзӧ.

Нывъяс ыджыд окоталунӧн кӧсйӧны изучитны трактор, лоны трактористкаясӧн, комбайнеръясӧн, машинистъясӧн да с. в. Комсомольскӧй организацияяс обязанӧсь отсавны налы ассьыныс кӧсйӧм олӧмӧ пӧртӧмын. Колӧ котыртны трактористкаясӧс гӧтӧвитан выль кружокъяс, кыскыны наӧн веськӧдлӧмӧ бригадиръясӧс, механикъясӧс, медбур трактористъясӧс. Тайӧ уджӧн МТС-ясса руководительяс отсӧгтӧг комсомольскӧй организацияяслы, дерт, лоас сьӧкыд справитчыны. Сійӧ отсӧгыс колӧ быть.

Комсомольскӧй организацияяс тайӧ ыджыд делӧын долженӧсь петкӧдлыны ассьыныс кужанлун тышкасьны социалистическӧй земледелие водзӧ дзоридзалӧм вӧсна.

И. В. ПИМЕНОВ.

ВЛКСМ обкомса крестьянскӧй томйӧз пӧвсын уджалӧм кузя отделӧн юралысь.

И. А. КУРАТОВЛӦН ОЛӦМ ДА ТВОРЧЕСТВО

Январь 17-ӧд лунӧ став коми народ, пасйӧ аслас национальнӧй литературалысь знаменательнӧй дата—гениальнӧй коми поэт Иван Алексеевич Куратов чужан лунсянь 100 во тырӧм. Тайӧ датасӧ пасйӧны и Сӧветскӧй Союзса мукӧд народъяс.

Медводдза коми поэт, Иван Алексеевич Куратов, чужлӧма 1839 вося июль 19-ӧд лунӧ Кибра сиктын (ӧні Сыктыв районын) вичкоса пӧнӧмар Алексей Петрович Куратов семьяын.

Поэт батьлӧн, Алексей Петрович Куратовлӧн, семьяыс вӧлӧма вывті ыджыд да та вӧсна сылӧн челядьлы ичӧтысяньыс нин лоӧма тӧдлыны быдсикас нуждаяс да лишениеяс.

1845 воын, кор будущӧй поэтлӧн кулӧма батьыс, олӧмыс найӧ семьяын нӧшта нин омӧльтчӧма, сы вӧсна мый челядьсӧ водзӧ быдтӧм да воспитайтӧм кузя став сьӧктасӧ лоӧма нуны поэт мамлы, Екатерина Ивановналы, ӧтнаслы.

Но Екатерина Куратова вӧлӧма ыджыд сьӧлӧма да вежӧра нывбаба да, аслас гӧльлун да сьӧкыдлун вылӧ видзӧдтӧг, вӧчӧма ставсӧ, медым ассьыс челядьсӧ кытчӧкӧ инны велӧдчыны да сетны налы кӧть мыйкӧ мында грамота.

Тайӧ мӧвпӧн 1850-ӧд воын ассьыс пиянсӧ—Вонифатийӧс да Иванӧс—нуӧдӧ сійӧ Устьсысольскӧй духовно-приходскӧй школаӧ. Но тані найӧс примитӧмысь ӧткажитӧны да налы лоӧ мунны водзӧ, гортсяньыс 400 километр сайӧ, Яренскӧ, кӧні, уна мытарствояс бӧрын, Куратовалы вӧлисти удайччӧ инны пиянсӧ Яренскӧй духовно-приходскӧй школаӧ да сы бердса бурсаӧ.

4 во чӧж—1850 восянь 1854 воӧдз—велӧдчис сэні будущӧй поэт, сэтчӧс воспитаниелысь „методъяссӧ“—розга да мукӧд телеснӧй наказаниеяс—терпеливӧя ас вывтіыс нуӧдӧмӧн, тшыгнисьӧпӧт олӧм да омӧль кӧмкотпаськӧм вӧсна кынмалӧм пыкӧмӧн.

Но духовно-приходскӧй школаын велӧдчигӧн паныдасьысь сьӧкыдлунъясыс, строг порядокъясыс, эз вермыны вӧчны сійӧс нинӧм вежӧрттӧм пемӧсӧ, кын мырйӧ, попъяслысь да чиновникъяслысь слепӧя кывзысьысь мортӧ, кутшӧмӧн кӧсйисны аддзыны велӧдчысьяссӧ наставникъясыс; мӧдарӧ, ичӧтысяньыс впечатлительнӧй детинка, сійӧ регыдӧн кутіс гӧгӧрвоны олӧмын встречайтчысь несправедливостьяссӧ да буретш тайӧ кадсяньыс, 13—14 арӧссянь, сійӧ заводитіс коми кыв вылын гижавны ассьыс медводдза стихотворениеяссӧ.

1854 воын, медым велӧдчыны водзӧ, Куратов мунӧ Вологдаӧ да пырӧ сэтчӧс духовнӧй семинарияӧ. Тані сійӧ оз ограничитчы сӧмын преподайтан программасӧ велӧдӧмӧн, но и чорыда занимайтчӧ самообразованиеӧн, тӧдмасьӧ роч да западно-европейскӧй классикъяскӧд, изучайтӧ разнӧй пӧлӧс кывъяс. Тані жӧ сійӧ тӧдмасьӧ и демократическӧй интеллигенция пӧвсын сэки мунан просветительнӧй движениекӧд, кодлысь панассӧ Россияын пуктісны сэтшӧм йӧз, кыдзи Белинский, Герцен, Добролюбов, Чернышевский, да Рытыввыв Европаса просветительнӧй движениелӧн тӧдчанаджык представительяс.

Кыдзи тӧдса, просветительяс сулалісны крепостнӧй праволы паныд, феодально - крепостническӧй строй жугӧдӧм вӧсна, народнӧй, медсясӧ, крестьянскӧй масса интересъяс вӧсна, народнӧй олӧмӧ просвещение, самоуправление, свобода да европейскӧй формаяс пыртӧм вӧсна. Буретш татшӧм жӧ взглядъяс тыдалӧны и Куратов произведениеясын да высказываниеясын.

Куратов, мукӧд просветительяс моз жӧ, эскис, мый существующӧй несправедливӧй крепостнӧй строй—абу вечнӧй, но мый и ачыс аснас сійӧ оз путкыльтчы, мый сійӧс путкыльтӧм могысь колӧ нуӧдны феодал - крепостникъяскӧд да налы став отсасьысьяскӧд упорнӧй тыш, мый сійӧ тышсӧ успешнӧйджыка нуӧдӧм вылӧ колӧ сетны народнӧй массаяслы просвещение да привитны наын свобода радейтӧм.

Медым пӧртны олӧмӧ тайӧс, Куратов семинарскӧй скамья вывсяньыс нин гижалӧ стихотворениеяс, кодъяслысь став ёсьлунсӧ веськӧдӧ духовенстволы, становӧйяслы, кулачестволы да мукӧд угнетательяслы паныд, кодъяс вӧліны крепостнӧй стройлӧн ыджыд мыджӧдӧн. Такӧд ӧттшӧтш, передовӧй просветительяслысь взглядъяссӧ народ дінӧ матыстӧм могысь, сійӧ переводитӧ коми кыв вылӧ произведениеяс Рытыввыв Европаса сэтшӧм писательяслысь, кыдзи Вольтер, Гёте, Бернс, Гейне, Шиллер, Беранже, Гюго да роч писательяслысь - поэтъяслысь: Пушкинлысь, Лермонтовлысь, Крыловлысь, Кольцовлысь да мукӧдлысь.

Ачыс аснас гӧгӧрвоана, мый сы могысь, медым став тайӧ трудъяссӧ пыртны коми народнӧй масса пӧвсӧ, колӧ вӧлі создайтны коми письменность, коми литературнӧй кыв. Тайӧ вӧлі зэв кывкутана да ыджыд удж, коді вермис лоны вын сьӧртыс сӧмын гырысь ученӧй-лингвистъяслы. Но Иван Алексеевич Куратов вӧлі буретш сэтшӧм мортӧн да сылы, уна восточнӧй да западнӧй кывъяслӧн знатоклы, тырыйӧ удайтчис пӧртны олӧмӧ тайӧ почетнӧй могсӧ, кӧть эськӧ царскӧй самодержавие дырйи, сылӧн колонизаторскӧй политика вӧсна, коми литературнӧй кыв да коми письменность эз вермыв лоны употреблениеын.

Став тайӧ гырысь уджъяссӧ Куратов вӧчис эз аслыс личнӧй слава да чинъяс корсьӧм могысь, а увтыртӧм коми народлы пӧльза сетӧм кузя. Кыдзи аслас народлӧн пламеннӧй патриот, Куратов аслас замечательнӧй стихотворениеясӧн да высказываниеясӧн унаысь выступайтӧ рӧднӧй народсӧ да сылысь кывсӧ дорйӧмӧн. Сійӧ кадся поэт Распутин письмӧ вылӧ вочакывйын Куратов гижӧ:

„Много есть зырян, говорящих с презрением о своем родном языке; это выражает их безнравственность... Когда есть народ, то ему нужно образование; познание же можно передать ему через его же язык“.

Распутинлы жӧ вочакывйын сійӧ пасйӧ:

„Нам нет дела до будущей участи коми языка, мы должны им пользоваться теперь, потому что он теперь-то и есть единственный орган распространения знания между зырянами“...

Рӧднӧй кыв йылысь, коми народӧс велӧдӧм йылысь став аслас высказываниеяслы поэт коли вернӧйӧн став олӧм чӧжыс. Та йылысь висьталӧны сылӧн уна лыда стихотворениеяс: „Коми кыв“, „Менам муза“... „Матысса колян лун да матыса воан лун“ да с. в.

Но Куратов некор эз вӧвлы националистӧн. Сійӧ бура тӧдіс, мый кыдзи коми уджалысь йӧзлы, сідзи и мукӧд национальностьяссa уджалысь йӧзлы овсьӧ ӧткодя сьӧкыда, мый мукӧд национальностьясса народъяс вылын, коми народ вылын моз жӧ, ыджыдалӧ национальнӧй гнёт да царскӧй сатрапъяслӧн произвол да мый народъяс, кӧть кутшӧм кыв вылын найӧ эз сёрнитны, ставныс ӧткодьӧсь. Та вӧсна ӧткодь матыссаӧн да радейтанаӧн вӧліны сылы и мукӧд народъяс да сьӧлӧмсяньыс сійӧ зілис велӧдны да велӧдіс налысь кывъяссӧ. Национальнӧй кывъяс велӧдӧмыслӧн результатъясыс тыдаланаӧсь: коми кыв йылысь кындзи, Куратов гижис научнӧй уджъяс пермяцкӧй, удмуртскӧй, черемисскӧй да мордовскӧй кывъяс кузя. Тайӧ зэв бура висьталӧ, мый Куратов ылын мукӧд народъяс бердысь ӧтдортчӧмысь, мый сійӧ ылын узконационалистическӧй мӧвпъясысь, мый сійӧ эм интернационалист. Та йылысь бура висьталӧ поэтлӧн замечательнӧй стихотворение „Мый ті бара венсяд, видчад“, кӧні, буржуазнӧй националистъяс дінӧ адресуйтлӧмӧн, сійӧ гижӧ:

Мый ті бара венсяд, видчад,
Морта мортлы фига мыччад?
„Роч мед лоас комисьсь“...
Мый ті корсянныд и кысь?
Мед нӧ коркӧ лоас коми,
Роч кӧть яран, кӧть суоми,
Кӧть и коми водзӧ ло ми,—
Мывкыдджык да озырджык
Лоам мед, кӧть этшаник.

(Помсӧ видзӧд 4 листбокысь).

И. А. КУРАТОВЛӧН ОЛӧМ ДА ТВОРЧЕСТВО

(ПОМ)

1860 воын Иван Алексеевич Куратов помалӧ семинариясӧ медбур студентъяс пыысь ӧтикӧн да, духовнӧй училищеяс визьӧд велӧдчӧм вылӧ видзӧдтӧг, дзикӧдз орӧдчӧ духовнӧй званиеысь.

1861 восянь 1865 воӧдз сійӧ учительствуйтӧ Усть-сысольскӧй начальнӧй приходскӧй школаын. Тайӧ жӧ каднас сійӧ уна уджалӧ художественнӧй произведениеяс гижӧм вылын, лӧсьӧдӧ коми кыв кузя морфология, коми синтаксис, вуджӧдӧ коми кыв вылӧ роч да иностраннӧй писательяслысь стихотворениеяс.

Аслас высоко идейнӧй оригинальнӧй произведениеясӧн, переводъясӧн да научнӧй уджъясӧн Куратов дзикӧдз жугӧдӧ мӧвпъяссӧ коми буржуазнӧй представительяслысь сы йылысь, мый коми кыв оз вермы сӧвмыны, мый сы вылын оз позь ни прамӧйджыка сёрнитны, ни, медся нин, гижны, да докажитӧ, мый коми кыв вылын не сӧмын верман бура сёрнитны да гижны, но весиг создайтны вылын культураа поэзия.

Но Куратов некор эз вӧтлысьлы ассьыс поэзиясӧ сӧмын ортсысяньыс мичмӧдӧм, баситӧм бӧрся. Сійӧ бура тӧдіс, мый поэзиялӧн выныс—содержаниеас, социальнӧй, идеологическӧй направленностьын. И кыдзи реалист, сійӧ зілис аслас стихотворениеясын олӧмсӧ петкӧдлыны сідзи, кутшӧм сійӧ эм збыль вылас. Сійӧ, гуманнӧй морт, зэв пӧсь чувствоӧн пыр относитчыліс гӧль йӧз дінӧ, обездоленнӧйяс дінӧ, кодъяслӧн абу некутшӧм право, кодъясӧс некутшӧм закон оз дорйы.

Гӧль йӧз дінӧ татшӧм отношениесӧ петкӧдлӧмыслы Куратов сиӧ уна стихотворение: „Закар ордын“, „Вӧтъяс“, „Сибирь туй“, „Ӧти бур олӧм“, „Гӧль зон“, „Шудтӧмъяс“ да мукӧдӧс. Тайӧ произведениеясын увтыртӧм коми йӧзлӧн тырвыйӧ тыдовтчӧ став сиркурыд олӧмыс: и тшыгъялӧмыс да кынмалӧмыс, да розгаӧн нӧйтӧм терпитӧмыс, и тюрьмаыс да каторгаыс, и став гажыс да шогыс. И став произведениеясас тыдалӧ поэтлӧн уджалысь йӧз дінӧ, труженникъяс дінӧ ыджыд сочувствие да симпатия.

Дзик мӧд пӧлӧс отношение Куратов петкӧдлӧ озыръяс дінӧ. Аслас уналыда стихотворениеясын ыджыд негодованиеӧн да ёсь сарказмӧн сійӧ обрушивайтчӧ быдсикас чиновникъяс да сановникъяс вылӧ.

Духовенстволы паныд веськӧдӧм стихотворениеясын поэт немжалиттӧг разоблачайтӧ быдсикас церковнӧй служительяслысь пӧръясьӧмсӧ да лицемеритӧмсӧ да сійӧн петкӧдлӧ ассьыс, кыдзи атеистлысь, убежденияссӧ. Ӧти татшӧм стихотворениеын церковнӧй служитель йылысь поэт гижӧ:

Велӧдӧмыс тӧдса,
Сы понда и мустӧм:
Рай пыр сылӧн пӧдса,
Ад ӧтторъя кустӧм!

„Яг морт“ нима поэмаын сійӧ обрушивайтчӧ становӧй вылӧ, кодӧс сравнивайтӧ виръюысь лудіккӧд:

Коми муын абу вӧй
Тӧрӧканыд, лыддьысьӧй!
Вӧйджык войтыр; найӧс öні
Становӧйяс повзьӧдлӧны
Ёнджыка. И лудік кысь
Морт мындасӧ, колӧ шуны,
Мортлысь вирсӧ вермас юны?

Но Куратов аслас есь перӧӧн чорыда бичуйтліс и гырысьджык царскӧй чиновникъясӧс. Генерал адрес кузя сійӧ гижӧ едкӧй эпиграмма:

Генерал! Дивъя тэд овны;
Тэнад гырысьӧсь талантъяс:
Эзысь кизьяс, эполетъяс,
Зарни аксельбантъяс.

Ставыс тайӧ эз вермы не кыскыны поэт дінӧ внимание сэкся Устьсысольскӧй знатьлысь: духовенстволысь, купечестволысь, продажнӧй чиновникъяслысь, разнӧй Левицкийяслысь да Епальскийяслысь, кодъяс корсисны туй, медым регыдджык мездысьны „враждебнӧй идеяяс“ паськӧдысь поэтысь. Поэтысь мездысян кад эз тшӧкты асьсӧ дыр виччысьны: 1865 вося октябрь тӧлысьын Устьсысольскӧ воис Вологодскӧй епархиальнӧй ведомствоысь приказ, кӧні гижсис:

„Высочайшим приказом по военному ведомству... учители духовных училищ Яренского Асингкрит Попов и Устьсысольского Иван Куратов уволены с работы и определены на службу в штаб Казанского военного округа для приготовления в аудиторы“ (Вол. Епар. Вед. № 20,1865 во, 169 листбок).

Сьӧкыд вӧлі торйӧдчыны Иван Алексеевичлы аслас рӧднӧй народысь, аслас рӧднӧй крайысь, медся нин кор эз вӧв некутшӧм надея сэтчӧ бӧр воӧм вылӧ. „1865 во петігӧн“ нима стихотворениеын сійӧ гижӧ:

Тэ кыскин менсьым кокъяс улысь
Ас муӧс. Ылалі... Кыдз кулысь.
Ме эськӧ, мӧдногӧн, эг ло
Ас войтырлы. Мун, мун, лёк во!

Казаньын Куратов велӧдчӧ 1865 вося октябрсянь 1866 вося август 30 лунӧдз. Та бӧрын военнӧй министерство мӧдӧдӧ сійӧс 7-ӧд Западно-Сибирскӧй линейнӧй батальонӧ аудиторӧн.

Средней Азияын ассьыс служебнӧй обязанностьяссӧ нуӧдігӧн Куратовлы лоӧ овны уна каръясын да местаясын. Семипалатинскын да Алма-Атаын кындзи, сійӧ мыйкӧдыра кад уджалӧ Капалын, Кульджаын, Иссык-кульын, Ташкентын, Лейсаын да мукӧдлаын. И быдлаысь—салдатъяс пӧвсысь, местнӧй население пӧвсысь—Куратов аддзӧ, мый налӧн олӧмыс нинӧмӧн оз торъяв гӧль коми йӧз олӧмысь, мый найӧ гӧль коми йӧз моз жӧ унижайтсьӧны да эксплоатируйтсьӧны богатейясӧн да царскӧй чиновникъясӧн.

Куратов, кодлӧн став чувствоясыс йитчӧмаӧсь увтыртӧм йӧзкӧд, эз вермы равнодушнӧя видзӧдны Царскӧй чиновникъяс произвол вылӧ. Та вӧсна гӧгӧрвоана, мый татшӧм сьӧкыд олӧм аддзӧмӧн сійӧ перӧ улысь петӧны джуджыд политическӧй содержаниеӧн йиджтысьӧм произведениеяс: „Некодлы“, „Йӧгралы“, „Велӧдӧмыс тӧдса“, „Самсон“, „Менам муза“, „Шудтӧмъяс“, „Генераллы“, „Мый ті бара венсяд, видчад“, „Поэт“, „Ӧти бур олӧм“ да с. в.

Куратов тайӧ стихотвореииеясын тӧдчӧдӧ, мый, существуйтысь стройлӧн став несправедливостьяс вылӧ видзӧдтӧг, народнӧй массаяслы оз ков усьны пессимизмӧ, мый колӧ кутны надея водзӧ вылӧ, мый воас на кад, кор уджалысь массаяс лолыштасны свободнӧя.

Водзӧ олӧмыс поэтӧс ёна разочаруйтӧ. Сійӧ аддзӧ, мый 1861 воын крепостнӧй право отменитӧм бӧрын бурджык олӧм вылӧ кутлӧм надееяс, ни пырысьпыр, ни бӧрынджык, эз збыльмыны. Революционно-демократическӧй интеллигенция пӧвсысь медбур представительяссӧ царизм шыбытіс тюрмаясӧ да ыстіс ссылкаӧ. Эз оправдайтны сылысь надеяссӧ и 1870—1871 воясын Францияын мунан событиеяс: Парижскӧй Коммунаӧс вӧлі пӧдтӧма прусскӧй да французскӧй реакция вынъясӧн.

Абу сьӧкыд гӧгӧрвоны, мый морт, коді сэтшӧм пӧся виччысис шудаджык лунъяслысь матыстчӧм, а найӧ пыр ылыстчисны, усьлывліс сьӧлӧмнас.

Поэт олӧмын татшӧм переломсӧ вӧчны отсалісны и сылӧн служба, кодӧс лои нуӧдны аслас вӧлялы паныд, рӧднӧй народсьыс торйӧн олӧм, коді эз сет сылы позянлун кутны сыкӧд некутшӧм йитӧдъяс, да туберкулезӧн висьӧм.

Тайӧ кадсяньыс Куратовлӧн гижӧдъясыс тшӧкыдджыка йиджтысьӧны висьӧм йылысь да кулӧм йылысь мӧвпъясӧн („Дас во олі ме“, „Брамин кулан водзвылас“, „Важся коми войтырлӧн котралӧм“, „Чужӧмын менам кӧдзӧма вир“, „Та пельӧсӧ регыд сувтас менам горт“ да с. в.).

Век жӧ поэт некор эз сомневайтчыв сыын, мый сійӧ олӧмыс, кыті нэм чӧжсӧ сылы лои келавны синъяссӧ корталӧмӧн, „гораньӧн ворсіг“ тырйи, код йылысь художественнӧя выразитчис ачыс поэт „Пасъяс синтӧмлӧн“ нима поэмаын, сійӧ пемыдыс, кӧні пӧдісны уджалысь йӧз, должен вежсьыны мӧд олӧмӧн, кӧді „коркӧ жальджык лоас“ („Ой, олӧм, олӧм“), мый сёр либӧ водз, гырысь либӧ посни жертваясӧн, воас сійӧ кадыс, кор сявкнитасны шонділӧн югӧръяс, кор му вылын восторжествуйтас правда. „Пемыд“ нима стихотворениеын поэт бура тӧдчӧдіс олӧмлӧн водзӧ бурмӧм йылысь ассьыс надеяссӧ:

Петас, вокъяс, шонді-й тан!
Ме нин аддза—рӧмдӧ ылын...
И енвелтса лысваыс
Югӧыштас сэк шонді вылын!

И татшӧм мӧвпъясӧн, татшӧм надеяясӧн, рӧднӧй мусяньыс ылі крайын, Средней Азияын, 1875 воын кулӧ коми народлӧн великӧй поэт.

Поэтлӧн надеяясыс збыльмисны. Великӧй Октябрьскӧй социалистическӧй революция, человечествоӧн величайшӧй генийяс—Ленин да Сталин веськӧдлӧм улын, мездіс Россияса уджалысь йӧзӧс помещикъяс да капиталистъяс гнётысь да сетіс миян странаса став народъяслы свободнӧй, шуда олӧм. И шуда коми народ, великӧй Советскӧй Союзса народъяс семьяын равноправнӧй шлен, ӧні, кор аслас литература сокровищницаӧ пыртіс да вӧчис став народлы достояниеӧн великӧй поэтлысь замечательнӧй наследствосӧ, ыджыд гордость чувствоӧн да пӧся радейтӧмӧн казытылӧ сылысь, коми народлӧн медводдза певецлысь, югыд памятьсӧ.

В. Елькин.

Миян физкультурнӧй удж

Ульяна сельскохозяйственнӧй техникумса физкультурнӧй коллектив боевӧя лӧсьӧдчис тӧвся физкультурнӧй сезон кежлӧ.

Техикумын лои оборудуйтӧма физкультурнӧй зал, кӧні лӧсьӧдӧма турник, конь, брусья, кольцояс, шест, пос да мукӧд спортивнӧй инвентарь. Спортивнӧй залын лӧсьӧдӧма дежурство.

Том физкультурникъяслы позьӧ котыртавны и лыжнӧй кроссъяс, ордйысьӧмъяс. Лои лӧсьӧдӧма 40 пара лыжи. 37 студент сдайтісны нин ГТО значок вылӧ тӧвся нормаяс. **И. Ульянов.**

Отсавны Овод организацияяслы

Сыктывкарса школаясын, учрежденияесын да предприятиеясын котыртӧма Осводлысь уна первичнӧй организацияяс. Лестехникумын Осводлӧн первичнӧй организацияӧн вӧлі котыртӧма некымын кружок, кӧні осводовецъяс велӧдісны легкӧй водолазнӧй делӧ. Комсомолец Шашев ёртӧс Осводлӧн первичнӧй организациялысь бур удж сувтӧдӧмысь Сыктывкарса Овод станция премируйтіс 75 шайт сьӧмӧн. Эз омӧля уджавны и Комилесын да Комиторгын Осводлӧн первичнӧй организацияяс. Тайӧ коллективъясын Осводлӧн первичнӧй организацияяс гырысь вермӧмъяс шедӧдісны комсомольскӧй организация непосредственнӧй отсӧгӧн да комсомолецъяслӧн активнӧй участиеӧн.

Но колӧ висьтавны, мый Осводлӧн уна первичнӧй организацияяс уджалӧны тырмытӧма. Горфинотдел да Наркомфин бердса первичнӧй организацияясын некутшӧм удж оз мун. А комсомольскӧй комитетса секретарьяс Атясов да Лужбинская ёртъяс оз лыддьыны коланаӧн отсавны тайӧ первичнӧй организацияяслы.

Комсомольскӧй организацияяс должнӧсь отсавны Овод первичнӧй организацияясын уджсӧ сувтӧдны колана ногӧн. Тайӧ эм серьёзнӧй удж.

С. Прокушев.

БӦЕЦЛӧН ПИСЬМӦ ВЫЛӦ ӦТВЕТ

Неважӧн печатьын вӧлі йӧзӧдӧма Сыктывкарса медбур лыжникъясысь ӧти Филипп Париловлысь письмӧ, коді ӧні тышкасьӧ Финляндияын финскӧй белогвардеецъяскӧд. Аслас письмӧын Парилов ёрт чукӧстіс миян республикаса став томйӧзӧс нӧшта вылӧ кыпӧдны физкультурнӧй удж, овладевайтны лыжнӧй спортӧн.

Январь 8 лунӧ Сыктывкарса фельдшерско-акушерскӧй школаын велӧдчысьяслӧн вӧлі собрание. Письмӧ обсудитӧм бӧрын став велӧдчысьяс шуисны включитчыны социалистическӧй ордйысьӧмӧ физкультурнӧй да обороннӧй удж кузя. Велӧдчысьяс кӧсйысисны овладейтны „Готов к труду и обороне СССР“ (ГТО) выль комплексӧн, охватитны став велӧдчысьясӧс ГСО да ПВХО кружокъясӧн, сдайтны ГТО значок вылӧ тӧвся нормаяс.

Велӧдчысьяс чукӧстісны социалистическӧй ордйысьӧмӧ мукӧд школаясӧс.

А. Старцев.

Ответственнӧй редактор И. Г. УЛЬЯНОВ.

Адрес редакции: г. Сыктывкар, Дом печати, 1-й этаж, комната № 17, редакция газеты „Коми комсомолец“. Телефон: 5—01
Подписная плата: на 1 год—18 руб., на 6 мес.—9 руб., на 3 мес.—4 руб. 50 коп., на один мес.—1 руб. 50 коп.

Уполн. Главлита № 765. Типография Наркомместпрома Коми АССР.